WYPRAWA
w Drogę
WIECZNOSCI,
DVSZ LVDZKICH
PASTERZOM
pogotowiu.

z Dozwoleniem Stárßych.

Roku 1698.

W WARSZAWIE,
w Drukárni Collegium
Scholarum Piarum.

Ex Libris [illegible]

CZęſto chorzy, chcąc generálną Spowiedź czynić, proſzą Spowiednika áby ich pytał, y przypominał im grzechy: co ieſt rzecz trudna ná pámięć; więc nie zawodząc duſze y twoiey, y chorego, lepiey tę Kśiążkę mieć w ręce, pytáiąc, y przypomináiąc, iáko czás pozwoli, y ſłábość chorego.

Niech ſię nie wdáie w długie to examen z chorym, gdyż według dyſpozycyey chorego, z iednym kroczey, á z drugim dłużey y więcey niż ſię tu znayduie; zábáwić potrzebá, dla czego odſyłam do innych Autorow, zwłaſzczá gdy będźieſz wiedźiał ſtan, zabáwy, y kondycyą chorego; w tym przeſtrzegam, áby iáko naydoſkonálſzą miał umieráiący wypráwę: bo wiele wezwánych, á máło wybránych: nie dla czegobym ia rozumiał, tylko dla niedoſtáteczney, y niedoſkonáłey Spowiedźi. A co ieſt ſtráſzná! Będźie duſzá twoiá, zá duſzę iego.

Imprimatur
NICOLAVS POPŁAWSKI,
Epiſcopus Livoniæ Decanus
& Offic. Varſav.
m. pp.

Imprimatur.

M. BASILIVS PLASCZEWSKI, Sac. Th. Doctor & Professor, Collegij Majoris Senior Pater, Ecclesiarum; Cathedralis Cracov: Canonicus, Collegiatæ SS. OO. Crac. & Parochialis Prosovicensis Præpositus, S. R. M. Secretarius, Contubernij Smiesskov: Provisor, Libr. Diœcesis Cracov: Censor, ac protunc Studij Almæ Vniversitatis Cracovień: Generalis R E C T O R.

mpp.

COMMVNIO INFIRMORVM.

Sacerdos, Sacramentum ante pectus elevatum gestans, dicat Psalmum Miserere mei DEVS. *& alia Cantica.*

Ingrediens verò locum ubi jacet infirmus, dicat Pax huic domui.

℟. Et omnibus habitantibus in ea.

Tunc depositum Sacramentum supra mensam, supposito Corporali genu flexus adorat, & mox acceptâ aquâ benedictâ aspergit infirmum, & cubiculum: dicens Antiphonā: Asperges me Domine. Miserere mei Deus. Gloria Patri. Asperges me Domine.

Postea.

℣. Adjutorium nostrũ in Nomine Domini.

℟. Qui fecit Cœlũ & terram.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominns vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

EXaudi nos Domine Sancte Pater omnipotens æterne Deus, & mittere digneris, Sanctum Angelum tuum de cœlis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet, atq; defendat, omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum. Amen.

His dictis accedat ad infirmum! & quoniam sæpe accidit mala dispotio infirmorum per defectum examinis conscientiæ, non tantùm in rudi-

rudibus sed etiam in Cultioribus Personis; Confessarius tale adhibebit examen generalis Confessionis, quæ maximè est moribundo necessaria.

A naprzod przećiwko Dźieśięćiorgu Przykazánia Bożego.

Przećiwko Pierwszemu.

Wierz w Bogá Iednego.

JEśli nie myślał Wiáry Swiętey Kátolickiey odstąpić, á do ktoreykolwiek inney wiáry przystáć, iák wiele rázy te myśli bywáły: y ieżeli zezwalał ná te myśli?

Jeśli nie miał wątpliwośći o ktorym ártykule Wiáry świętey Kátolickiey wiele rázy.

Jeśli nie wierzył wyráźnemu Pismu świętemu.

Jeśli Xięgi Heretyckie álbo

inne zákazáne czytał. Ieśli ie chwalił.

Ieśli chwalił wiárę Luterſką, Zydowſką &c.

Ieśli Wiáry nie odſtąpił kiedy? iák długo ápoſtátował?

Ieśli ſię dyabłu kiedy nie oddał.

Ieśli mimo Bogá, nie ućiekał ſię w przećiwnych rzeczách do guſłow, zabobonow, czárow?

Ieśli tego drugich nie uczył?

Ieśli w grzechách leżąc nie miał wątpliwośći o miłośierdźiu Bożym.

Albo z prezumpcyey ták mowiąc; dobry Pan Bog, odpuśći: dopuſzczał ſię grzechow.

Ieśli w guſła nie wierzył, iáko to w drogę iádąc, potkáć człowieká, pſa, ptaká, pośćić do Swiętego Jędrzeia, do Swiętey

tey

tey Kátárzyńy chcąc śię dowie-
dźieć przyszłych rzeczy.

Jeśli wytwornie nie wybá-
dywał śię, zkąd ktory Artykuł Wiáry, dla czego postánowiony?

Jeśli śię w gatki, w dyspu-
tę, nie będąc uczony, nie wdawał, o Bogu, o Wierze świętey z Zydámi; Lutrámi, y innemi odszczepieńcámi.

Jeśli przećiwko Bogu nie szemrał w chorobie, w przygodźie, w dyspozycyey powietrzá?

Jeśli większą nadźieię pokładał w bogáctwách, w náuce, w śiłach, w hándlách, w zácnośći, ánizeli w Pánu Bogu?

Jeżeli nie bluźnił mowiąc, źle Bog ná świećie rzeczy rozrządza; álbo nie masz Bogá.

Jeźli przy Zydách, Lutrách,

&c. wstydáł się iákowego nabożeństwá odpráwowáć.

Jeśli Bogu służył dla doczesnych rzeczy, dobrego mieniá, y ieżeli wolałby Niebo, y żywot wieczny utráćić, áńiżeli rzecz ktorą doczesną?

Jeśli dla niedbálstwá nie umie páćierza, y innych pospolitych táięmnic Wiáry świętey.

Jeśli Ceremoniom Kośćielnym, Processyom, Kazániom, Kátechizmom, Bráctwom przyganiáł, z onych się naśmiewał, y ktorekolwiek nabożeństwo w Kośćiele świętym gánił, do śmiechowiey żartow obracáiąc.

Albo słysząc drugich że to ganią, naśmiewáią się, nie strofował.

Jeśli modlitewęk zabobonnych nie umie, y ieśli ie máwiał,

wiał, y innych nauczał.

Jeśli się dla tego modlił, Mszy świętey słuchał, iáłmużnę dał &c. żeby czego złego dostąpił; to iest, żeby co komu ukradł, kogo zabił, grzech nieczysty popełnił: zyskiem niesprawiędliwym kogo zdárł, oszukał.

Jeśli przećiwko Nayświętszey Pánnie MARYEY, przećiwko Swiętym Bożym, przećiwko Relikwiom świętym nie bluźnił, nie dowierzaiąc czemu, álbo honor szczypiąc.

Jeśli Heretykow, Zydow, y innych niewiernych, ná urzędy stánowił; onym rożne zyski árenduiąc, á nie Chrześćiánom?

Jeśli Bogá nie kuśił, pokazániem cudu iákiego w iákiey wątpliwey rzeczy.

Jeśli się czárnoxięskiemi náukámi nie báwił, one przed ludźmi wypráwował. Inkluzá przy sobie nośił. Nasłáńcá ieśli ná kogo nie nasyłał. Y wiele rázy tym zászkodźił komu? y ná czym?

Jeśli nie záżywał rzeczy świętych ná czáry álbo gusłá.

Jeśli czego nie czynił z wątpliwośćią sumnieniá, powątpiewáiąc, ieśli to grzech, álbo nie?

Jeśli czárow przez drugie czáry nie psował.

Jeśli nie pzyznáwał czći Boskiey Aniołom, y innym Swiętym, mowiąc: iednosz to Pan BOG, co y Anioł, co y ktory Swięty.

Jeśli pozwalał budowáć szkoły Zydowskie, zbory Kácerskie, Schyzmátyckie Cerkwie.

Ieśli

Jeśli bywał ná Kazániách, ná pogrzebách Luterſkich, Schyzmátyckich &c.

Jeśli przećiwko Kośćiołowi świętemu, y dochodom álbo ofiárom Boſkim práwá iákowego ſzkodliwego nie poſtánowił.

Jeśli Bogu zá rożne Dobrodźieyſtwá iego dźiękował.

Jeśli Odpuſty, Jubileuſze lekce ważył, y pod cyás onych ſię nie ſpowiádał z niedbálſtwá.

Przećiwko Wtoremu.

Nie bierz nadáremno Imieniá iego.

JEśli czynił iákie śluby Bogu iákim ſpoſobem? rozmyślnie, czyli z lekkiey uwagi? co zá śluby, iákim końcem?

Jeśli uczynionych Bogu ślubow nie łamał? zá iáki miał

grzech,

grzech, w ktorym Bráctwie będąc nie odpráwić pewnego nabożeńſtwá? Gdyż wſzelkie Bráctwá pod grzechem śmiertelnym nie obliguią.

Jeśli rzecz tę ziśćił, ktorą Bogu ślubámi obiecáł.

Jeśli nie żałował tego, co Bogu ślubámi obiecał, álbo że ſię ſam ślubem obowiązał.

Jeśli miał zwyczay częſty przyśięgáć ſię zá káżdym ſłowem.

Jeśli przyśięgał práwnie á nie ſpráwiedliwie wiele rázy? z iákową ſzkodą bliźniego?

Jeśli nie przyśięgał z przeklęctwy, mowiąc: boday mię to potkáło, boday mię porwáli &c. iák wiele rázy tego było przez Rok, przez Mieśiąc, przez tydźień.

Jeśli pod przyśięgą nie obiecywał komu czego, á nie ziśćił, wiele rázy?

Jeśli pod przyśięgą nie obiecywał kogo zábić, álbo co złego komu wyrządźić?

Jeśli nie przyśięgał przez rány Chrystusowe, przez Krew Chrystusową, przez Sákrámentá Swięte, wiele rázy?

Jeśli namáwiał kogo krzywo przyśiądz u sądu świádká, y wielu świádkow?

Jeśli tych słow dali Bog, Bog mi świádek, ná wiárę, ná cnotę moię, záżywał w kłamstwie wiele rázy.

Jeśli Imię Boże, álbo Imię Naysłodsze JEZVS, álbo Imię Naświetszey Pánny MARYEY nie uczćiwie wspominał.

Jeśli przyśięgáiąc ná urząd

iáki,

iáki, nie dość czynił powinnośći ſwey w Vrzędźie.

Jeśli nowy ſpoſob przyśięg wymyślał, ná ruſznicy, ná pu haku, álbo zabobonnie ieść ſe w piątek &c.

Czemu nie wypełniá ślubo y przyśiegi o rzecz iáką dobrą

Jeśli grzechow śmiertelnych ná Spowiedźi umyślnie nie zá táił.

Jeśli kogo do przyśięgi ni ſłuſzney przywiodł, álbo przy muśił?

Przećiwko Trzećiemu.

Pámiętay ábyś dźień święty święćił.

JEśli robotę ręczną ćięſzką w dni święte robił, z iákowey przyczyny?

Jeśli rozkázował czeládźi

pod-

oddánym we dni święte robić, onych przymuſzał.

Jeśli w święto przeſzkádzał oddánym do Kośćiołá, każąc ſen ná ten czás ná gromádę.

Jeśli nie ſtrofował nie kárał oddánych o to, gdy w święto obili.

Jeśli w święto ſtánowił Iár- nárki, hándle, tárgi; y onemi ię báwił.

Jeśli ná táńcách, piiátykách, oſterſtwách, igrzyſkách, y ro- puśćie, nie w Kośćiele dni świę- e tráwił.

Jeśli ſię we dni święte my- ſliſtwem báwił.

Jeśli poddánym Ruśi w Ru- kie świętá robić ſobie rozkázał? Nie godźi ſię bowiem Ruśi w ich świętá do roboty niewo- lić. Ale w Láckie świętá Ruś

robić

robić Láchom może bez grzy-
chu; tákowe ieſt zdánie Teo-
logow.

Jeśli w święto Mſzy święt-
nie ſłuchał zupełney.

Jeśli przez cáłą Mſzą, álb
przez znáczną część Mſzy świ-
tey báwił ſię gadkámi, y inny
przeſzkádzał?

Jeśli ſię ktorego Roku n-
ſpowiádał?

Jeśli poſtow nie záchowa
Iedząc zákazáne potráwy z i-
kiey okázyey.

Ják wiele ſię rázy upiiał, d-
utráceniá rozumu, do niezdr-
wiá?

Ják wiele rázy był drugi-
okázyą do upićia, á zátym d-
niezdrowia, do choroby.

Jeśli w grzechu iákim śmie-
telnym długo leżał? iák wiele ſ-
ráz

y w nim Spowiádał, Komu-
ował? świętokrádzkie to
owiedźi.

Jeśli w iákiey klątwie nie
ł? iák długo w niey leżał?

Jeśli z wyklętemi od Ko-
ołá Bożego nie przeſtáwał?

Jeśli obrázy Swiętych, Reli-
wie, inne święte rzeczy nieu-
ćiwośćią zelżył?

Jeśli Páćierze, Godźiny,
ezwyczaynego czáſu odpráwo-
ał; álbo ich nie odpráwował
le: zá ktore nie powinien był
ráć penſyey, ále ią ná iáłmu-
ny obracáć.

Przećiwko Czwartemu.

Czćiy Oycá twoiego, y Mátkę twoię, chceſzli długo żyć ná świećie.

JEśli Oycu, Mátce poſzáno-

 wá-

wánie wyrządzał? onych ſłu
chał co do dobrego: wyżywie
nie im y potrzeby w ſtárośći o
myślał, nie łaiał im, nie prz
klinał, nie życzył im choroby
álbo śmierći wnętrznie, lub p
wierzchownie; z nich ſię nie na
śmiewał, nie uderzył, nie p
trąćił ſtrzeż Boże.

Toż wſzytko rozumieć
poddánych przećiwko zwierz
chnośći, o uczniách przećiwk
Miſtrzom, Nauczyćielom,
czeládźi, przećiwko Pánom
Goſpodarzom, &c.

Jeśli obmáwiał Rodźice
Przełożone ták Duchowne, iák
y świeckie, Biſkupy, Kápłány
Spowiedniká, Káznodźieię, V
rząd, Miſtrze, &c. iák wiel
rázy?

Jeśli Rodźicom, y wſzelkie

zwierz

zwierzchnośći przykrość czynił, y onym okázyą do gniewu dawał.

Jeśli nie doſyć czynił teſtámentowi Rodźicow, nie dáiąc legacyi pobożnych, náznáczonych nie płácąc dłużnikom, czeládźi.

Jeśli Duchownego kiedy nie zelżył, álbo nie uderzył.

Jeśli przećiwko dekretom Kośćielnym nie ſzemrał?

Jeśli z miłośći Rodźicow, álbo zwierzchnośći iákiey Páná Bogá nie obráżał.

Jeśli Rodźicy, Przełożeni stáráli śię o to, áby ich dźiatki, poddáni umięli Páćierz, Boże Przykazánie, y inne táiemnice Wiáry świętey.

Jeśli pod władzą będąc Rodźicow, nie máiąc nic w ſwey

mocy, nie wźiął czego bez wiá-
domośći ich, ieśli nie wydał, y
Dobr ich nie rozpráſzał.

Jeśli Kośćiolá Bożego ni
zelżył, grzech iáki ſprośny w
nim pełniąc, Albo ná Cmentá
rzu wádząc ſię, ſtrzeláiąc, krew
rożlewáiąc, święte rzeczy dep
cząc, obrázy lub Krucyfixe rá
niąc.

Jeśli kogo z Kośćiołá nie wy
wlokł álbo wywlec rozkázał.

Nie máiąc do Kośćiołá,
Dobr Duchownych práwá. Ie
śli nie ućiążał Kośćiołá Pobora
mi, Podatkámi, Stácyámi, y in
nemi nowemi Exaukcyámi?

Jeśli przeſtrzegáli Rodźic
między Dźiatkámi ſwawoli, ro
ſpuſty; oney nie pozwaláli,
owſzem ią gánili.

Prze

Nie zabiiay.

JEśli kogo nie myślał zábić, álbo nie zábił, y iáką osobę. Dla czego? lub rozkázał zábić.

Jeśli komu ná zabićie drugiego nie dał oręża, strzelby: álbo ieśli nie rádźił zabić?

Jeśli kogo nie ránił, nie potłukł, że dla niego leżeć muśiał, nie okáleczył.

Jeśli kogo przez czáry do śmierći, álbo długiey choroby nie przyprowádźił? nie otruł, ábo otruć kazał.

Jeśli kogo hárdźie ná poiedynek nie wyzywał, wiele rázy poiedynkował.

Jeśli Aptekarz, Cerulik, nie będąc biegły, bez porády Doktorá ważył się choremu dać lekárstwo, álbo iákim sposobem leczyć.

Jeśli tenże, widząc choreg
w niebeſpieczeńſtwie, nie upo
minał go do Spowiedźi świętey
Y owſzem, by nie chćiał, zwłá
czał, Spowiedniká do niego
przyprowádźić.

Jeśli Doktor nie máiąc do-
ſkonáłey náuki, nie zrozumiá-
wſzy choroby, ważył ſię dawáć
preſkrypcye choremu.

Jeśli nie potrąćił ćiężarney
biáłeygłowy, álbo iákimkol-
wiek ſpoſobem ieśli nie był o-
kázyą do poronieniá płodu.

Jeśli Sędźia nie świádomy
práwá, wydał nieſłuſzny dekret
ná ſtrácenie kogo.

Jeśli nie woiował nieſłuſz-
nym ſpoſobem przećiwko komu
iák wielkie krwie rożlánie, lu-
dźi zgubá, ſzkody, &c.

Jeśli żołnierz wźiąwſzy za-

płá-

płátę, niedbále bronił Oyczyzny, y dla iego niedbálſtwá álbo dla zdrády, wiele ludźi poginęło.

Jeśli Stárſzym w Woyſku będąc, żołd ludźi Woyſkowych, ná piiátyki, ſobie ná máiętnośći obracáł, á żołnierze głodem pomorzył, wiele ich poumieráło.

Jeśli nie życzył śmierći ſobie álbo drugiemu?

Jeśli z zbytecznego obżarſtwá y piiáńſtwá nie wpadł w chorobę, nie utráćił zdrowia?

Jeśli nie kárał, nie káleczył kogo bez winy, álbo choć z winą bez miáry.

Jeśli ſię ná kogo nie gniewał. Ieśli kogo w nienawiśći nie miał, y iák wiele rázy?

Jeśli ſię mśćił ſam, nie cze-

káiąc ſpráwiedliwośći od ſtárſzych, álbo od urzędu.

Jeśli ſię nie wdáwał ſam upornie, y lekkomyślnie w niebeſpieczeńſtwá iáwne, duſzne, álbo ćieleſne?

Jeśli roſterkow nie rozśiewał. Iednego z drugim nie powadźił, przez coby przyſzło do krwie rozlániá.

Jeśli ſię nie ćieſzył z cudzey ſzkody, z okáleczeniá, álbo z śmierći.

Jeśli kogo więźił, álbo dał więźić, męczyć, nieſpráwiedliwie.

Jeśli był okázyą do fakcyi, buntow, tumultow?

Jeśli ſię przeprośić nie dał, y chował ránkor, gniew, wielekroć,

Jeśli powierzchownych przyiaźni

iaźni znákow zániedbáł z zgorſzeniem innych?

Jeśli nie kárał grzechu według urzędu ſwego, ále dopuſzczał grzeſzyć w domu, we wśi, w Mieśćie, w Páńſtwie.

Jeśli ſię nie ſtárał o zgodę, y przeproſzenie z zágniewánym?

Przećiwko Szoſtemu, y Dźieśiątemu Przykazániu.

Nie cudzołoż. Nie pożąday żony bliźniego twoiego.

JEżeli grzech nieczyſty popełnił z cudzą żoną, álbo żonę máiąc, álbo żoná máiąc Męża z iáką oſobą? wiele rázy? od iák dawnego czáſu?

Jeśli ſię zápátrował z pożądliwośćią ná Mężátki, Pánny Bogu poślubione.

Jeśli myśli miewał wſzete-

czne do iákich oſob? w tych myśiách, ieśli nie było ukochánie, zezwolenie ná grzech.

Jeśli liſtki wſzeteczne wierſze piſał, słowá, pieśni ſromotne ſpiewał, obrázy, znáki iákie plugawe málował, przedawał.

Jeśli nierządnicę w domu chował, álbo dla śiebie, álbo dla innych, pozwaláiąc im grzeſzyć?

Jeśli ſię ná nieuczćiwe rzeczy zápátrowáł, lub ná bydlętá, lubo ná ptaſtwo, ćieleśnie ſię zchodzące, z áfektem do ćieleſności. Y ieśli myśli ſwoich do beſtyi ćieleśnie nie obracáł.

Jeśli ſię dotykał nierządnie z pomázániem ćieleſnym, do iákiey oſoby, iák wiele rázy.

Jeśli miał zły zwyczay do ćieleſnego grzechu, z iákowemi go oſo-

oſobámi pełnił, ná iákich mieyſcách? wiele rázy, y iák od dawnego czáſu,

Jeśli kogo grzeſzyć ćieleśnie nie uczył?

Jeśli kogo nie uczył wſzetecznych słow, wſzetecznych pieśni, wſzetecznych táńcow.

Jeśli ſię dla tego ſtroił, áby kogo do nieczyſtośći pobudźił.

Jeśli w ſnách pomázánie ćieleſne miewał máiąc przedeſnámi myśli plugáwe, álbo żartuiąc z białemigłowami przedeſnem wſzetecznie?

Jeśli ſię nie dotykał kogo drugiego, y nie był okázyą do upadku ćieleſnego.

Jeśli komu do grzechu nieczyſtego posługował, dáry nośił, poſelſtwá odpráwowáł?

Jeśli Xiąſzki o nieczyſtośćiach

czy-

czytał ſam, y przed drugiemi zwłaſzczá niewinnemi, wiele ich mogł zgorſzyć.

Jeśli nie myśli w tym grzechu ćieleſnośći dáley leżeć.

Jeśli ſię nie mázał grzechámi ćieleſnemi okrom ſtworzeniá ludzkiego z innym ſtworzeniem?

Jeśli w Małżeńſtwie nie ieſt z iáką przeſzkodą przyrodzoną, Boſką, álbo Kośćielną?

Przyrodzonęy tu nie wſpominać. Boſka zákázuie Małżeńſtwá w pierwſzym pokoleniu.

Kośćielna zakázuie Małżeńſtwá Duchownym, y śluby czyſtośći máiącym; zakázuie z Heretykámi, álbo odſzczepieńcámi w ſtán Małżeńſki wſtępowáć. Zakázuie ślubow pokątnych, bez Plebáná, bez zapowiedźi,

bez

bez świádkow, zákazuie áż do czwartego pokoleniá.

Jeśli nie ieſt w wielożeńſtwie, to ieſt, máiąc żonę ieſzcze żywą, inſzey ślubował.

Jeśli zbytek y nie uczćiwość w Małżeńſtwie czynił.

Jeśli bez ſłuſzney przyczyny ieden drugiemu zbránia ſię powinnośći małżeńſkiey? á ztąd niebeſpieczeńſtwo o upádek ćielesny z inſzą oſobą?

Jeśli w Małżeńſtwie dla Modlitwy, dla Nabożeńſtwá, oſobliwie Nayświętſzey Kommuniey, folgi nie czynił, nie umartwił ſię.

Przećiwko Siodmemu, y Dźieśiątemu Przykazániu.

Nie krádniy. Ani żadney rzeczy bliźniego pożąday.

Jeśli

JEśli co komu chćiał, álbo myślał ukráść;

Jeśli co komu ukradł, ná iákim mieyſcu? ieśli rzecz pożytkuiącą.

Jeśli nie ſzáfował ſkárbem Rzeceypoſpolitey álbo cudzemi ſkarbámi, ſobie ie obracáiąc, ſkorzyſtáiąc, iák wielka ſummá.

Jeśli nie wydźierał ludźiom Chrześćiáńſkim, Koronnym, ná woynie lub ſpráwiedliwey, lub nie ſpráwiedliwey.

Jeśli nie zdźierał poddańſtwá, podnoſząc ná to kontrákty, árendy.

Jeśli winy wielkiey nád práwo nie zdźierał, y iákowe brał winy z poddańſtwá, czáſem zá máły wyſtępek?

Jeśli ſię nie domyślił nád kontrákt puſtoſzyć máietnośći,

pozwa-

pozwaláiąc ſobie co z krzywdą Dźiedźicá, y z umnieyſzeniem máietnośći ſámey.

Jeśli dochody Kośćielne obrácał ná piiátyki, ná ſzkápy, ná páchołki, ná bankiety, y ná co gorſzego?

Jeśli dźieśięćiny Kośćiołowi zátrzymał, álbo ie ukradł, wiele?

Jeśli świętokvpſtwo iákie nie znaydowało ſię?

Jeśli ſię nie báwił handlámi, wagámi, miárámi, ſzynkámi nieſpráwiedliwemi, z krzywdą y z ſzkodą bliźniego.

Jeśli myto czeládźi, robotnikom zapłátę zátrzymał.

Jeśli długi pozátrzymywał komu, zwłaſzczá ludźiom báwiącym ſię handlámi?

Jeśli robotnik nie ſzczerze robił,

bił, z oszukániem tego, co go náiął, á słuszną bierze zapłátę.

Jeśli poddány według słuszności szczerze dni Páńskie odrábiał, y inne powinności oddáwał.

Jeśli rzemieślnik więcey nád robotę swoię wyćiągał.

Jeśli wyderkafow Kośćielnych, y długow nie płáćił, wyćiągáiąc innych ná koszty práwne?

Jeśli rzeczy cudzey ználeźioney nie zatáił ma ią przy sobie, álbo ieśli zatáił dług iáki?

Jeśli nie udawał, nie odmieniał złych pieniędzy, álbo innych rzeczy?

Jeśli się nie báwił grámi nie uczćiwemi, z oszukaniem drugiego, o wielkie pieniądze, álbo o cudze?

Ieśli

Jeśli testámentow wiernie nie exekwował?

Jeśli rzeczy iákie zastáwione, álbo pożyczáne nie słusznie przy sobie zátrzymał?

Jeśli spráwiedliwość umyślnie zwłaczáł?

Jeśli Prokurátor spráwy nie wiernie, y nie pilnie doglądał?

Jeśli Sędźia korupcyey iákiey nie wźiął, y oną się nie uwiodł? przećiw spráwiedliwośći?

Jeśli zá niespráwiedliwym dekretem Sędźiego niewinny utráćił máietność, summę iáką pieniężną?

Jeśli Sędźia nie máiąc dostáteczney nauki co do práwá w sądy się wdał, y urząd ten przyiął, iák wiele ludźie niewinni przez iego dekretá ponieść mogli szkody?

Jeśli Sędźia nieſłuſznie dárował karánie, álbo odmienił w pieniądze, co miał więźieniem, álbo ná ćiele karáć, nád wolą zwłaſzczá przećiwney ſtrony?

Jeśli Sędźia ze złego áfektu, z nienawiśći, z chćiwośći, z zyſku, z boiáźni, álbo kwoli czyiey łaſce ſądźił, co zá utrátá przez to?

Jeśli nie bronił Wdow, śierot ubogich, dobrego im przydaiąc Pátroná.

Jeśli w dekretách, w zapiſách, ze złośći, álbo nieumieiętnośći czego nie dołożył, przez co ſzkodę znaczną ſtroná miáłá?

Jeśli ſię urzędu dokupował?

Jeśli ſługa znáczną iáką ſzkodę Pánu zrobił, y oney zatáił. Ná kogo inſzego zwalił, drugi przypłáćić muśiał?

Ieśli

Jeśli ná Regimenty, ná żoł-
ierze brał z ſkárbu pieniądze,
nie wyſtawił żołnierzy tyle, ná
woie rozchody obracáiąc za-
łátę.

Jeśli odrádźił komu do Za-
onu, zwłaſzczá człowiekowi
ożytecznemu, y potrzebnemu.
áko to y Rodźicy dźiatki od Za-
onu odwodząc.

Jeśli nie odrádźił komu dać
ſkowey puśćizny, legacyey Ko-
ćiołowi, Szpitálowi.

Jeśli urzędow, y godnośći nie
rzedáwał: ktore idą zá cnotá-
ni, y zaſługámi.

Jeśli podawał ná urzędy lub
Duchowne, lub Swieckie, oſo-
y nieſpoſobne, przez ktore
źiała ſię Kośćiołowi, y Rze-
zypoſpolitey ſzkoda.

Toż rozumiey o tych, ktorzy

daią wotá ná oſobę nieſpo[illegible]
bną, y niegodną, miiáiąc oſo[illegible]
ſpoſobnieyſzą y godnieyſzą. *R[illegible]*
ſtitutio.

Jeśli Matká Syná z cudzoł[illegible]
ſtwá poczętego żywiłá, y nań [illegible]
kie nakłády czyniłá, bez wiád[illegible]
mośći Mężá ſwoiego, lub cork[illegible]

Jeśli nie kupował rzeczy kr[illegible]
dźionych, álbo dowiedźiawſz[illegible]
ſię że krádźione potym: iáko [illegible]
miał długo przy ſobie? co m[illegible]
pożytkowały?

Jeśli żoná bez wiádomoś[illegible]
Mężá co znácznego z dobr wy[illegible]
dałá, utráćiła?

Jeśli iáłmużny zmyślony[illegible]
żebráctwem nie wyćiągał?

Jeśli nie wyćiągał czego n[illegible]
Kośćioł, ná ozdobę domu Bo[illegible]
żego &c. á to obroćił ná márno[illegible]
śći: toż rozumiey *de piolegato.*

Ieśl[illegible]

Jeśli przez niedbálstwo, y márnotráwność iego dźiałá się ruiná w dobrach lub Duchownych, lub świeckich, Krolewskich, iemu do czásu, lub dożywotnie powierzonych.

Jeśli służąc Kupcowi pomágał mu oszukywáć w przedaży, álbo w iákim handlu, álbo ieśli co sobie przytárgował, álbo nie zpełna oddał Pánu.

Jeśli rzemieśinik fałszował w roboćie máteryą podleyszą zá lepszą daiąc; álbo co zostáło nie oddał. Albo do Kupcá kędy podleysze máterye zaprowádźił. Albo czeládźi mniey płaćił, dla tego żeby sobie z cudzey máteryey nagrádzali krádnąc.

Jeśli Kupiec pod iákim pretextem towáry swoie prowadząc, cłá, mytá, nie płaćił?

Jeśli prowadźił zá gránice ko-
nie, ſtrzelbę, prochy, y inne o-
ręże nieprzyiaćiołom Krzyżá S.
przećiwko Chrześćiánom?

Jeśli przedawał drożey ni-
poſpolitá cená byłá?

Jeśli pieniędzy leżących n-
lichwę pożyczał, álbo zbożá
polá &c. co brał od tego?

Jeśli ſię báwił myśliſtwem
ſzkodę ludźiom czyniąc w zbo-
żach, w łąkach &c.

Jeśli narzucáł poddánym
zboża zepſowane, álbo z pod-
wyżſzeniem niżli cena nieśie?

Jeśli żołnierz ſtácye w do-
brach Duchownych, álbo Szlá-
checkich brał.

Jeśli żołd biorąc włoczył ſię
krążąc, á wydźieráiąc.

Jeśli podwody brał bez po-
trzeby, konie, woły morzył,
zwła-

zwłaſzczá pod czás roboczy z omieſzkániem ludźi.

Jeśli ná ſtánowiſkách więcey wyćiągał niżeli słuſzność kuże.

Jeśli żołd biorąc nie rychło do obozu przyiáchał, prędko wyiáchał, poczet ládaiáki ſtáwił.

Ieśli ſię nie záćiągał ná woynę nieſpráwiedliwą.

Przećiwko Piątemu.

Nie świádcz fałſzu żadnego.

JEśli miał zwyczay do kłamſtwá, y częſto kłamał.

Ieśli obłudnie, fałſzywie kogo chwalił, álbo co o kim w táki ſpoſob mowił.

Ieśli fałſzywe u ſądu zeznał świádectwo w iákiey to ſpráwie.

Ieśli ſtáwał w ſpráwie widząc ią nieſpráwiedliwą, y oney bronił.

Ieśli grzechy ná ſpowiedźi ſłyſzáne innym obiáwił.

Ieśli rzeczy táiemne, zwierzone ſekretá zdrádliwie wydał.

Ieśli innych obmáwiał, poſądzał, álbo obmowiſkow, poſądzaniá ſłuchał, chwalił.

Ieśli komu uwlokł ſławy, dobrego imieniá.

Ieśli cudze grzechy obiáwiał przed tym, co nie należało, y kto ukaráć tego nie mogł.

Ieśli ſię nie naśmiewał, urągał z cudzey cnoty, z cudzego nabożeńſtwá &c. ganił to záwiśnie.

Ieśli zalecáł, chwalił grzech, niecnotę, kogo do tego namáwiáiąc.

Páſzkwilow, Kśiąg, kártek ieśli nie piſał ſzczypiąc innych kłamliwie, ſzkodliwie.

Ieśli

Ieśli ſámego śiebie płonnie nie wychwalił.

Ieśli chwalił álbo bronił grzech cudzy, lub ſwoy właſny.

Ieśli łaiał komu obelżywemi słowámi wſpominájąc mátkę, zowiąc go złodźieiem, zdraycą. *Tákowym ſpoſobem z chorym uczynić Exámen, y káżdego według iego ſtánu, zabáwek wypytáć, rádząc ſię w tym doſtátecznych Autorow.*

Akt ten mowić po Spowiedźi z Chorym.

PAnie Boże moy Wſzechmogący, Boże Oycze, Boże Synu, Pánie IEZV Chryſte: Boże Duchu Swięty prawdźiwie od Bogá Oycá, y od Syná Bożego pochodzący, prawdźiwa y nierozdźielna Troyco Przenayświęt-

świętſza, Boże moy iedyny, y Stworzyćielu moy. Mocno wierzę, y wyznáwam ćię Bogiem Prawdźiwym moim. Miłuię ćię Bogá moiego, y Stworcę moiego, nád wſzytko dobro ná świećie, ze wſzytkiego ſercá moiego, ze wſzytkich śił moich, ze wſzytkich myśli moich. á żałuię ſerdecznie, żem ćię kiedykolwiek Bogá moiego, y Stworcę moiego, nád wſzytkie dobro nayukochańſzego, obraźił wſzelkiemi grzechámi moiemi, ták śmiertelnemi, iáko y powſzedniemi od moiego urodzeniá, y rozumu wźięćia, áż do tego czáſu.

Załuię z cáłego ſercá moiego, y zá te wſzytkie grzechy, ktorych, álbom ná przeſzłych Spowiedźiach zatáił, y onych nie

nie ſpowiádałem ſię, álbom ich cále zapomniał, y ktorych nie umiałem ſię ſpowiádać, zá wſzytkie ogułem ſerdecznie żałuię, nie dla miłośći, y piekności niebá, że ie dla grzeehow utrácam, nie dla boiáźni, y okrutnych mąk piekłá, że ſobie ná nie przez ćięſzkie grzechy moie zarábiam; ále że ćię Pánie Boże moy, nád wſzytko dobro ná świećie, y nád zdrowie moie miłuię, dla tego ſámego żal mi ſerdecznie, żem kiedykolwiek przećiwko Przenaświętſzemu Máieſtatowi twoiemu iákimkolwiek ſpoſobem zgrzeſzył, y ćiebiem Bogá moiego obráźił.

Nie chcę ćię iuż nigdy żadnym y naymnieyſzym grzechem moim Pánie Boże moy obráźić, ále y owſzem wſzelkie grze-

grzechy moie krwią włáſną moią chcę zmázać. Ze iednák nie doſyć uczyniłbym y tym ſpoſobem, zá wielkość nieprzeliczonych zbrodni moich, ućiekam ſię do niewinney męki y záſługi Syná Bożego Páná IEZVSA Odkupićielá náſzego, ktory dla grzechow moich y wſzytkiego świátá, Krew przenayświętſzą przy męce okrutney rozlał, y ná krzyżu okrutnie zamordowány umierał. Proſząc tegoż Odkupićielá moiego; áby mi dla męki, y okrutney śmierći ſwoiey, wſzytkie grzechy moie odpuśćić miłośćiwie ráczył.

Y tę teráznieyſzą chorobę moię, y wſzelkie dolegliwośći w teyże chorobie z ręki Oycowſkiey Bogá moiego mile przyimuiąc, ofiáruię ią ná wyſławie-

nie

nie męki Zbáwićielá moiego Páná IEZVSA, á ná dosyć uczynienie zá grzechy moie, by mnie też iáko naydłużey chćiał mieć Pan moy, w tey, y w ćięższey chorobie.

Vćiekam się przytym y do przyczyny Nayświętszey Pánny MARYEY Mátki niepokaláney Syná Bożego, y do przyczyny wszytkich Swiętych Bożych, á osobliwie Pátronow moich N. N. prosząc ich o przyczynę zá mną, áby mnie Pan Bog nie kárał, y nie sądźił, wedle wielkośći grzechow moich, ále wedle wielkiego miłośierdźia swoiego. Boże bądź miłośćiw.

His vel similibus dictis det Absolutionem: deinde accedat ad mensam ubi Eucharistiam posuit, lavet manus, genu flectat, & dicto Confite-

fiteor &c. *dicat* Miſeriatur tui. Indulgentiam. *Accipit Sacramentum de vaſculo elevat, & oſtendit infirmo, dicens :*

Ecce Agnus DEI, ecce qui tollit peccata mundi. Domine non ſum dignus &c.

Deinde dicat: Accipe Frater (vel Soror) viaticum Corporis Domini Noſtri IESV Chriſti, qui te cuſtodiat ab hoſte maligno, & perducat in vitam æternam. Amen.

Vel aliter ſi non periculosè infirmatur. Corpus Domini noſtri IESV Chriſti &c.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum Spiritu tuo.

OREMVS.

DOmine Sancte Pater omnipotens æterne Deus, fideliter deprecamur, ut accipienti Fra-

Fratri noſtro (vel Sorori noſtræ) Sacroſanctum Corpus Domini Noſtri IESV Chriſti Filij tui, tam corpori, quàm animæ proſit in remedium. Qui tecũ vivit & regnat in unitate Spiritus S. Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Quodſi cum alijs particulis revertitur, dicat: Laudate Dominum de cœlis.

Antiphona. O Sacrum convivium.

℣. Panẽ de cœlo præſtitiſti eis.
℟. Omne delectamentum in ſe habentem.

OREMVS.

DEVS qui nobis ſub Sacramento mirabili, paſſionis tuæ memoriam reliquiſti, tribue quæſumus, ita nos corporis & ſangvinis tui ſacra myſteria vene-

nera-

nerari, ut redemptionis tuæ fru-
ctum in nobis jugiter ſentiamus.
Qui vivis & regnas in ſæcul-
ſæculorum. Amen.

*Quod ſi infirmum in periculo v-
tæ cognoverit, hanc proteſtationem
ſi commodè poterit cum illo dicat.*

A ponieważ nie pewny ie-
czás y godźina wyśćia duſze mo-
iey z ćiáłá moiego, pokim zdro-
wy ná zmyſłach moich, biorę n-
śiebie zhroię Wiáry świętey K-
tolickiey Rzymſkiey, przećiwk-
nieprzyiaćiołó moim duſznym
y wſzelkim ich pokuſom; w kt-
rey to Wierze świętey Káto-
ckiey Rzymſkiey iákom żył, t-
y umierać chcę, y prágnę, z t-
kowym wyznániem moim.

WIerzę, y wyznáwam,
Troycá Przenayświętſzá ie-
Bog náſz Chrześćiáńſki, Bog
ćie-

ćiec, Syn Boży, Duch Swięty,
rzy Osoby, á ieden tylko Bog.

Wierzę, y wyznawam, że IEZVS Chrystus iest prawdźi-
wy Syn Boży, ktory dla nászego
báwienia y odkupienia począł
ię z Nayświętszey MARYEY
zystey Pánny przez Duchá S.
tał się Człowiekiem, narodźił
ię, umarł zá grzechy násze, y
Zmartwychwstał. Tenże IE-
ZVS Chrystus iest oraz Bogiem,
Człowiekiem, sądźić będźie
ywych y umarłych.

Wierzę, y wyznáwam, że
Duch Swięty iest Bog prawdźi-
wy, rowny w Bostwie Bogu Oy-
u, y Synowi Bożemu, pocho-
ząc ták od Bogá Oycá, iáko y
d Syná Bożego. Tenże Duch
więty w dźień Swiąteczny zstą-
ił ná Apostoły w ięzykách o-
gnistych.

Wierzę, y wyznáwam, że w Nayświętſzym Sákrámenćie ieſt prawdźiwe Ciáło, y Krew Páná náſzego IEZVSA Chryſtuſá Syná Bożego.

Wierzę, y wyznáwam, że w Kośćiele świętym Kátolickim, ieſt śiedm Sákrámentow, to ieſt, śiedm znákow, álbo ſpoſobow, ktoremi ludźie łaſki Bożey doſtępuią. A te ſą Sákrámentá, Chrzeſt, Bierzmowánie, Nayświętſzy Sákrámenṫ Ciáłá, y Krwie Chryſtuſowey, Pokutá, Oſtátnie świętym Oleiem pomázanie, Kápłáńſtwo, y Małżeńſtwo.

Wierzę, y wyznáwam, że Bog wſzechmogący, ktory ieſt w trzech oſobách ieden, złych, w grzechu śmiertelnym bez pokuty, y ſkruchy prawdźiwey, to

ieſt

ieſt, bez żału ſerdecznego umieáiących, ogniem wiecznym w piekle kárze, á dobrym y pobożnym w Kroleſtwie niebieſkim wieczny żywot dáie.

Wierzę, ná oſtátek y wyznáwam wſzytko, cokolwiek Kośćioł święty Kátolicki Rzymſki wierzy, y wyznáwa, ktory to Kośćioł prawdźiwy, ieſt zgromádzenie ludźi, Wiárę Chryſtuſową wyznáwaiących, pod władzą y zwierzchnośćią Rzymſkiego Biſkupá, y Pápieżá zoſtáiących.

A przy tym wyznániu moim, mam nádźieię w tobie Boże moy, y w Męce niewinney Páná JEZVSA Syná twoiego, że mi grzechy moie odpuśćiſz, y daſz mi żywot wieczny.

DZiękuieć przy tym Panie

Boże moy wſzechmogący, zá
wſzytkie Dobrodźieyſtwá twoie
widome, y niewidome, mnie
grzeſznemu człowiekowi od u-
rodzeniá moiego, áż do dniá
dźiśieyſzego dáne; á naywięcey
zá to, żeś mię człowiekiem ſtwo-
rzył, żeś mię do Wiáry śwtętey
Kátolickiey powołał, żeś mię
z ták wielu przygod, y grzechow
wyrwał, żeś mię lubo niegod-
nemu y grzeſznemu człowie-
kowi, wſzelkie potrzeby duſzne
y ćieſne iáko Oćiec nayłaſká-
wſzy obmyślał, przez cáłe to ży-
ćie moie.

Dźiękuieć oſobliwym ſpoſo-
bem zá to, żeś mię w wielu grze-
chách uwikłánego, nie záraz pie-
kłem kárał, áleś chćiał popráwy
moiey, y przyprowadźiłeś mię
do pokuty świętey, y ſpowiedźi

udźie-

udźieláiąc mi ſię ułomnemu, y grzeſznemu człowiekowi, ták wiele rázy w Przenayświętſzym Sákrámenćie: zgołá zá wſzelkie łáſki y Dobrodźieyſtwá twoie, ták naywiękſze, iáko y namnieyſze, w tym żywoćie odebráne, z cáłego ſercá dźiękuieć Boże moy, y Stworzyćielu moy.

OSwiádczam ſię przy tym, y proteſtuię przed tobą Bogiem moim, iż o Wierze świętey Kátolickiey Rzymſkiey, żadney wątpliwośći nie mam, y nie tylko co oney przećiwnego wymowić, ále y pomyślić nie chcę. Jeślibym iednák przy ſkonániu moim, y osłábieniu śmiertelnym zmysłow moich, co przećiwko Wierze świętey, y Kośćiołowi świętemu, álbo wymowił, álbo pomyślił; oświádczam

 ſię,

ſię, iż tego nigdy nie uczynię z rozmyſłu moiego dobrowolnego, w czym racz mię pośiláć przy oſtátnim ſkonániu moim Pánie JEZV Chryſte, przez ćięſzkie ſkonánie twoie ná Krzyżu.

JEZVS, JEZVS, JEZVS, JEZVS, JEZVS, zmiłuy ſię nádemną, bądź zemną Nayświętſza Pánno ze wſzytkiemi Swiętymi, Aniołámi, Duchámi Niebieſkiemi, tákże ze wſzytkiemi Swiętemi Bożemi, racz teraz przybywáć ná rátunek duſzy moiey, z ćiáłá moiego wychodzącey, y zá mną ſię przyczynić do Syná twoiego.

Pánie JEZV Chryſte przez gorzką Mękę twoię, y okrutną, á ćięſzką śmierć twoię, day lekkie wyśćie duſzy moiey z tego ćiáłá.

Inſir-

Infirmo hæc puncta insinuari debent lentè.

MAſz mocno wierzyć y wyznáwáć wſzytkie Artykuły y táiemnice Wiáry świętey Kátolickiey, ktore nam do wierzeniá podáie Kośćioł święty Rzymſki Kátolicki, Apoſtolſki, á choć być przy ſkonániu twoim, y oſtátecznym wyśćiu duſze twoiey co przećiwnego czárt przeklęty zárzucał, maſz odpowiádać pokuſom iego; ták wierzę, y mocno trzymam, iáko wierzy, y trzyma Kośćioł Boży, lubobyś też y nie wiedźiał innych táiemnic.

Maſz teraz naywiękſzą miłość wzbudźić w ſobie ku Pánu Bogu. Iuż teraz oddal od śiebie myśli prozne, około domowych rządow, zábáw, &c. ále wſzel-

ką y wſzytkę myśl, y miłość twoię, obroć ku Pánu Bogu wſzechmogącemu, pragnąc go tą miłośćią miłowáć, ktorą miłośćią miłuią go wſzyſcy Swięći w niebie.

Maſz mieć gruntowną nadźieię w nieprzebránym miłośierdźiu Páná Iezuſá Chryſtuſá: ktory ieſt wielce dobry, wielce miłośierny, wielce lutośćiwy, á lubobyś był w naywiękſzych grzechách, ieżeli zá nie ſerdecznie żáłuieſz, tedyć wſzytkie grzechy dla zaſługi przenaświętſzey męki ſwoiey, y dla poważney przyczyny Nayświętſzey MARYEY Pánny, tákże y wſzytkich Swiętych odpuśći, y domieśći ćię żywotá wiecznego.

Maſz ſobie przypomináć wſzytkie grzechy twoie, y dawne,

wne, idąc ná ſąd przed ſtráſznego Sędźiego, á maſz ſię onych doſtátecznie ſpowiádać, y zá nie ſcrdecznie żałowáć, z miłośći prawdźiwey Bogá wſzechmogącego coś kiedykolwiek zgrzeſzył przećiwko Bogu, y bliźniemu twoiemu.

Abyś ſobie wſpomniał on punkt Páćierza, ktory mowiſz: Odpuść nam winy náſze, iáko y my odpuſzczámy winowáycom náſzym. A dla tego z cáłego ſercá dla miłośći Bożey, maſz odpuśćić wſzytkim nieprzyiaćiołom twoim, chceſzli ábyć też Pan Bog odpuśćił wſzytkie grzechy twoie.

Maſz wſzytkich przeprośić, ieśliś kogo rozgniewał ſłowem, álbo ieśli z kim w gniewie zoſtáieſz; maſz przytym dłużnikom

kom wſzytkim popłáćić, czeládźi, robotnikom, y wſzytkich przeprośić.

Maſz ten bol twoy terázniey-ſzy, y tę chorobę, y niewygodę w chorobie, y wſzelkie doległiwośći ćierpliwie znośić, ofiáruiącto Pánu Jezuſowi ná doſyć uczynienie zá grzechy twoie, zá ktore lepiey tu ná świećie máło co ućierpieć, niżeli ná onym świećie.

Jeślićby Pan JEZVS w tey chorobie zfolgował, y dał ći przyść do zdrowiá, maſz poſtánowić mocno u śiebie więcey Páná Bogá nie obrażáć grzechámi, ále popráwić żywotá twoiego.

Smierći śię nie boy, bo śię iey uchronić nie możeſz; kto śię rodźi, umrzeć muśi; ſam Pan JEZVS,

ZVS, Syn Boży będąc Bogiem umieráć muśiał; Nayświętſza Pánná umieráć muśiałá, Swięći Páńſcy wſzyſcy umieráli, y ty maſz umrzeć: śmierći ſię tedy nie lękay, ále ſię ná nię dobrze przygotuy, iákom ći dał naukę.

Y w tey chorobie lubo ſobie maſz życzyć zdrowia, y o nie Páná Bogá prośić, wſzákże maſz ſię zgádzać z wolą Bożą, mowiąc: Niech ſię wolá twiá Pánie Boże nádemną ſtánie: Ieśli widźiſz Boże moy, że z tey choroby wſtáwſzy mam ćię obrážać śmiertelnie, wolę umrzeć, niżeli raz ieden zgrzeſzyć: ieśli záś widźiſz, że ſię mam polepſzyć y grzechow ſię chronić, proſzę ćię rácz mię do zdrowiá pierwſzego przyprowádźić, ku chwale świętey twoiey.

Hæc

Hæc & alia puncta lentè cum infirmo sunt dicenda, quinimo & alia addes, cognito statu infirmi.

ORDO EXTREMÆ VNCTIONIS.

Aspergatur cubiculum infirmi, osculetur infirmus Crucifixum, si vult Confiteri, Confiteatur: Cæteri flexis genibus orent. Vide. Rubr. in Ritual.

℣. Adjutorium nostrum in Nomine Domini.

℟. Qui fecit cœlũ & terram.

OREMVS.

INtroeat Domine JESV Christe domum hanc, sub nostræ humilitatis Ingressu, æterna felicitas, serena lætitia, charitas fructuosa, sanitas sempiterna; effugiat ex hoc loco accessus dæmonum, adsint Angeli pacis, do-

domumq; hanc deserat omnis maligna discordia; magnifica Domine super nos, Nomen sanctum tuum, & Benedic ✠ nostræ Conversationi, sanctifica nostræ humilitatis ingressum, qui Sanctus, & pius es, & permanes cum Patre, & Spiritu S. in sæcula sæculorum. Amen.

OREMVS.

ET deprecamur Dominum nostrum JESVM Christum, ut benedicendo, benedicat ✠ hoc tabernaculum, & omnes habitantes in eo, & det eis Angelum bonum custodem, & faciat eos sibi servire, ad considerandum mirabilia de lege sua; avertat ab eis omnes contrarias potestates, eripiat eos ab omni formidine, & ab omni perturbatione; ac sanos, in hoc tabernaculo cu-

lo cu-

lo custodire dignetur. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivit & regnat Deus, in sæcula sæculorum. Amen.

OREMUS.

EXaudi nos Domine Sancte Pater omnipotens æterne Deus, & mittere digneris Sanctum Angelum tuum de cœlis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet, atq; defendat, omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum &c.

Cõfiteor dicatur Miseriatur &c. Indulgentiam.

In Nomine Patris, ✠ & Filij, ✠ & Spiritus Sancti, ✠ Exstingvatur in te omnis virtus diaboli, per impositionẽ manuum nostrarũ, & per invocationem omnium SS. Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Pro-

Prophetarum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, atq; omnium ſimul Sanctorum.

Deinde, intincto pollice in Oleo Sancto infirmorum, in modum Crucis inungit infirmum in partibus his infraſcriptis, aptando proprio loco verba formæ, in hunc modum.

Ad OCVLOS.

Per iſtam Sanctam unctionẽ ✠ & ſuam pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per viſum deliquiſti. Amen.

Ad AVRES.

Per iſtam Sanctã unctionem ✠ & ſuam pijſſimã miſericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per auditum deliquiſti. A.

Ad NARES.

Per iſtam Sanctã unctionem ✠ & ſu-

& ſuam pijſſimã miſericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per odoratum deliquiſti A.

Ad OS, *Labijs compreſſis.*

Per iſtam Sanctã unctionem ✠ & ſuam pijſſimã miſericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per guſtum & locutionem deliquiſti. Amen.

Ad MANVS.

Per iſtam Sanctã unctionem ✠ & ſuam pijſſimã miſericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per tactum deliquiſti Amẽ.

Ad PEDES.

Per iſtam Sanctã unctionem ✠ & ſuam pijſſimã miſericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid greſſum deliquiſti. Amen.

Ad LVMBOS.

Per iſtam Sanctã unctionem ✠ & ſuam pijſſimã miſericordiam, indul-

indulgeat tibi Dominus, quidquid per lumborum delectationem deliquisti. Amen.

Fœminæ ad Lumbos non unguntur.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Pater noster qui es in cœlis &c.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.

℣. Salvum fac servum tuum.

℟. Deus meus sperantem in te.

℣. Mitte ei Domine auxilium de Sancto.

℟. Et de Sion tuere eum.

℣. Esto ei Domine turris fortitudinis.

℟. A facie inimici.

℣. Nihil proficiat inimicus in eo.

℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. *Et* cum Spiritu tuo.

OREMVS.

DOmine Deus, qui per Apoſtolum tuum locutus es in- firmatur quis in vobis, induca- Præsbyteros Eccleſiæ, & oren- ſuper eum, ungentes eum oleo in Nomine Domini, & oratio fidei ſalvabit infirmum, & alle- viabit eum Dominus; & ſi in peccatis ſit, remittentur ei. Cu- ra quæſumus Redemptor noſter gratia S. Spiritûs, langvores iſti- us infirmi, ejuſq; ſana vulnera & dimitte peccata, atq; dolores cunctos mentis & corporis ab eo expelle, plenamq; interiùs ac exteriùs ſanitatem miſericor- dit-

diter redde: ut ope misericordiæ tuæ restitutus, ad pristina reparetur officia. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus in sæcula sæculorū Amen.

OREMVS.

RESpice quæsumus Domine famulum tuum N. in infirmitate sui corporis fatiscentem, & animam refove, quam creasti, ut castigationibus emendatus, se, tuâ sentiat medicinâ salvatum. Per Christū Dominum nostrum &c.

OREMVS.

DOmine Sancte Pater omnipotens æternæ Deus, qui benedictionis tuæ gratiam, ægris infundendo corporibus, facturā tuam multiplici pietate custodis, ad invocationem tui Nominis, benignus assiste, ut famulum tu-

um ab ægritudine liberatum, & ſanitate donatum, dextera tuâ erigas, virtute confirmes, poteſtate tuearis, atq; Eccleſiæ tuæ Sanctæ, cum omni deſiderata proſperitate reſtituas. Per Chriſtum Dominum noſtrum Amē.

Infirmo periclitanti hæc addes.

Z Miłuy ſię nádemną Boże moy według wielkośći miłośierdźia twoiego.

W tobie Pánie mam nadźieię, niech nie będę záwſtydzony ná wieki.

W ręce twoie Pánie polecam duchá moiego, odkupiłeś mię Pánie Boże moy prawdy.

Boże ku wſpomożeniu moiemu poſpieſz, Pánie ná rátunek moy przybądź.

Bądź mi Pánie Boże Bogiem y obrońcą moim, bądź mi twie-

dzą naymocnieyszą Pánie Jezu Chryste.

Boże bądź miłośćiw mnie grzesznemu, á dla miłośći twoiey nieskończoney odpuść grzechy moie.

Naysłodszy Pánie JEZV Chryste, przez moc y zasługę przenayświętszey męki twoiey, przyimi mię do liczby wybránych twoich.

O JEZV, JEZV nayukocháńszy, naylutośćiwszy Odkupićielu moy, ktory nie chcesz śmierći grzesznika nie day mi wiecznie umierać, przez miłość Przenayświętszey MARYEY Pánny Mátki twoiey.

Pánie JEZV Chryste, przyimi duszę moię w pokoiu, dla ktorey ták obfitą krew przy nayświętszey męce twoiey wyláłeś.

MARYA Mátko miłośći, Mátko wſzelákiey litośći, broń nas od czártá ſrogiego w godźinę ſkonániá náſzego.

Swięty Aniele Boży, teraz mi przybądź Strożu moy naywierniejſzy: odpądź odemnie wſzelkie pokuſy czártowſkie, á duſzę moię z ćiáłá wychodzącą, rácz ſtáwić przed Máieſtat Boſki.

Wſzyſcy Swięći Aniołowie, Duchowie niebieſcy, y wſzyſcy Swięći wybráni Páńſcy, á oſobliwie, ktorychkolwiek podług możnośći, y ułomnośći moiey uczćiłem, álbo ſłuchániem Mſzy świętey, álbo ſpowiedźią y Komunią świętą, przybywayćie ná rátunek duſzy moiey, przyczyniáiąc ſię zá nią do Bogá wſzechmogącego.

Nayświętſza Pánno ſtrzeż ſer-

ſercá moiego, Nayſłodſzy JEZV nie wychodź z niego, áż do oddánia duchá moiego.

Do Troyce Nayświętſzey.

POkaż Boże Oycze niebieſki, Oycowſkie ſerce y miłośierdźie twoie, ktoryś nas ieſzcze nie zaſłużonych uprzedźił w miłośierdziu twoim, dáiąc nam Zbáwićielá, y Odkupićielá Syná twoiego Páná JEZVSA. Zmiłuyże ſię y nádemną według nieſkończonego miłośierdźia twoiego.

Bądź mi naymiłośćiwſzy JEZV do końcá Jezuſem, bądź lekárzem, y obroną, bądź Zbáwićielem, niechay w tym Nayſłodſzym Imieniu JEZVS przełąmię wſzytkie śiły, y pokuſy czártowſkie.

Polecam ſię tobie Duchu Swię-

Swięty Poćieszyćielu, prawdźiwy Nawiedźićielu dusz ludzkich, bądź mi w smutkách teráźnieyszych moich poćieszyćielem, w trwogách rożnych duszy moiey, rácz mię náwiedźić, w bolach rácz ochłodźić.

Nayświętsza Pánno MARYA, Swięta Anno, Swięty Wáwrzyńcze, Swięći dźieśięć tyśięcy Rycerzow Chrystusowych, Swięty Oycze y Pátryárcho Benedykćie Swięty, ze wszytkiemi Swiętymi Zakonu twoiego. Swięty Pátronie moy, álbo Pátronko N. przyczyńćie się zá mną do Bogá wszechmogącego, áby mię uczynił uczestnikiem chwały niebieskiey z Wámi, ktory mię ták wiele rázy czynił uczestnikiem odpustow świętych, przy Vroczystośćiach wászych. Niech-

Niechże nie idą w zápomnienie Pánie Boże moy wszechmogący, zasługi Swiętych wybránych twoich, ále zá ich przeważną przyczyną niech dostąpię odpuszczenia grzechow, y żywotá wiecznego. Amen.

Konáiącemu wołay do uchá głośno, IEZVS; by też y po skonániu, gdyż po wszytkich zmysłach ludzkich, zmysł słuchu nie rychło obumiera.

Przyday y tę modlitwę z Odpustámi, Swiętego Augustyna, o wszytkich Artykułach męki Chrystusowey, bárzo potrzebną umieráiącemu.

PAnie JEZV Chryste, ktory dla odkupienia świátá, ráczyłeś się narodźić, byłeś obrzezány, od Zydow wzgárdzony, od Judásza zdrayce pocáłowániem

wydány, powrozámi związány, iáko Báránek niewinny ná śmierć prowádzony, bluźnierſtwy nie poczćiwemi u Annaſzá, Káifaſzá, Piłatá, y Herodá ſromotnie zelżony, od fałſzywych świádkow oſkárżony, biczmi ſrogiemi, y rożnym naygráwániem utrápiony, plwoćinámi uplwány, ćierniem ukoronowány, policzkámi ná twárzy święntey ubity, trzćiną w głowę tłuczony, oczy záwiązáne, y twárz zaſłonioną miałeś, z ſzat obnáżony, do Krzyżá okrutnie gwoźdźiámi przybity, z Krzyżem wzgorę podnieśiony, między łotrow policzony, żołćią przykrą z octem poiony, włocznią áż do ſercá zrániony. Ty tedy Pánie JEZV Chryſte, przez te przenayświętſze męki twoie, ktore ia

re ia niegodny rozpámiętywam, y przez nayświętſzy Krzyż twoy, y śmierć twoię, wybáw mię ſługę twoiego N. od mąk piekielnych, á ıácz mię domieśćić chwały wieczney, ktorey domieśćiłeś łotrá z tobą wiſzącego ná Krzyżu; ktory z Oycem y z Duchem Swiętym żyieſz, y kroluieſz ná wieki wiekow Amen.

Przyday y te Modlitwe.

O Pánie JEZV Chryſte, proſzę ćię przez onę gorzkość, ktorąś dla mnie nędznego człowieká poniosł ná Krzyżu, zwłáſzczá kiedy Nayświętſza Duſzá twoiá wyſzłá z błogosłáwionego Ciáłá twoiego, zmiłuy ſię nád ubogą duſzą moią, kiedy z ćiáłá mego wychodźić będźie, á záprowadź ią do żywotá wiecznego Amen.

OR-

ORDO
Cōmendátionis Animæ.

Sacerdos accensâ candelâ, genibus flexis cum omnibus circumſtantibus breves Litanias devotè recitet in hunc modum.

KYrie eleiſon, Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon.
Sancta MARIA, Ora pro eo.
Omnes Sancti Angeli, & Archangeli, Orate pro eo.
Sancte Abel, Ora pro eo.
Omnis Chorus juſtorum, Ora pro eo.
Sancte Abraham, Ora pro eo.
Sancte Joannes Baptiſta, Ora pro eo.
Omnes Sancti Patriarchæ, & Prophetæ, Orate pro eo.
Sancte Petre, Ora pro eo.
Sancte Paule, Ora pro eo.

San-

Sancte Andrea. Ora pro eo.
Sancte Joannes. Ora pro eo.
Omnes Sancti Apostoli, & Evangelistæ, Orate pro eo.
Omnes Sancti Discipuli Domini, Orate pro eo.
Omnes Sancti Innocentes, Orate pro eo.
Sancte Stephane, Ora pro eo.
Sancte Laurenti, Ora pro eo.
Omnes Sancti Martyres, Orate pro eo.
Sancte Sylvester, Ora pro eo.
Sancte Gregori, Ora pro eo.
Sancte Augustine, Ora pro eo.
Omnes Sancti Pontifices & Cōfessores, Orate pro eo.
Sancte Pater Benedicte, Ora.
Sancte Pater Benedicte, Ora.
Sancte Pater Benedicte, Ora pro eo.
Sancte Francisce, Ora pro eo.

Omnes Sancti Monachi, & Eremite, Orate pro eo.
Sancta Maria Magdalena, Ora pro eo.
Sancta Lucia, Ora pro eo.
Omnes Sanctæ Virgines, & Viduæ, Orate pro eo.
Omnes Sancti, & Sanctæ Dei, Intercedite pro eo.
Propitius esto, Parce ei Domine
Propitius esto, Libera eum.
Propitius esto, Libera eum.
Ab ira tua, Libera eum.
A periculo mortis, Libera eum.
A mala morte, Libera eum.
A pœnis inferni, Libera eum.
Ab omni malo, Libera eum.
A potestate diaboli, Libera eũ.
Per Nativitatem tuam, Libera eum Domine.
Per Crucem & Passionem tuam, Libera eum Domine.

Per

Per Mortem & Sepulturam tuam, Libera eum Domine.
Per glorioſam Reſurrectionem tuam, Libera eum.
Per admirabilem Aſcenſionem tuam, Libera eum.
Per gratiam Spiritus Sancti Paracleti, Libera eum.
In die Judicij, Libera eum.
Peccatores, Te rogamus audi nos.
Vt ei parcas, Te rogamus audi nos.
Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon.

Deinde cum in agone ſui exitûs anima luctatur, dicantur ſequentes Orationes.

ORATIO.

PRoficiſcere anima Chriſtiana de hoc mundo, in Nomine Dei Patris Omnipotentis, qui te

te creavit: In Nomine JESV Christi Filij Dei vivi, qui pro te passus est, In Nomine Angelorum, & Archangelorũ, In Nomine Thronorum, & Dominationum; In Nomine Principatuum & Potestatum: In Nomine Cherubim, & Seraphim: In Nomine Patriarcharũ, & Prophetarum; In Nomine Sanctorum Apostolorum, & Evangelistarum: In Nomine Sanctorũ Martyrum, & Confessorum: In Nomine Sanctorum Monachorum, & Eremitarum: In Nomine Sanctarum Virginum, & omnium Sanctorũ & Sanctarum Dei, hodie sit in pace locus tuus, & habitatio tua in sancta Sion. Per eundem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

ORA

ORATIO.

DEVS miſericors, Deus clemens, Deus qui ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum, peccata pœnitentium deles, & præteritorum criminum culpas veniâ remiſſionis evacuas: reſpice propitius ſuper famulum tuum N. & remiſſionem omnium peccatorum ſuorum tota cordis Confeſſione poſcentem, deprecatus exaudi. Renova in eo pijſſime Pater, quidquid terrenâ fragilitate corruptum, vel quidquid diabolicâ fraude violatum eſt; & unitati corporis Eccleſiæ membra redemptionis annecte; miſerere Domine gemituum, miſerere lachrymarum ejus, & non habentem fiduciam, niſi in tua miſericordia ad tuæ Sacramentum re-

conciliationis admitte. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

COmmendo te Omnipotenti Deo, charissime frater, & ei, cujus es creatura committo; ut cùm humanitatis debitum morte interveniente persolveris, ad Auctorem tuum, qui te de limo terræ formaverat, revertaris. Egredienti itaq; animæ tuæ de corpore splendidus Angelorum cætus occurrat, judex Apostolorum tibi Senatus adveniat; candidatorũ Martyrum triumphator Exercitus obviet: liliata rutilantium te Confessorum turma circumdet; jubilantium te Virginum chorus excipiat: & beatæ quietis, in sinu Patriarcharũ te complexus astringat; mitis, atq; festivus Christi JESV tibi aspe-

aſpectus appareat, qui te inter aſſiſtentes ſibi jugiter intereſſe decernat. Ignores omne quod horret in tenebris, quod ſtridet in flammis, quod cruciat in tormentis; cedat tibi teterrimus ſathanas cum ſatellitibus ſuis: in adventu tuo te comitantibus Angelis contremiſcat, atq; in æternæ noctis chaos immane diffugiat. Exurgat Deus, & diſſipentur inimici ejus, & fugiant, qui oderunt eum à facie ejus: ſicut deficit fumus deficiant, ſicut fluit cera à facie ignis; ſic pereant peccatores à facie Dei: & juſti epulentur, & exultent in conſpectu Dei: Confundantur igitur & erubeſcant omnes tartareæ legiones, & miniſtri ſathanæ iter tuum impedire non audeant; liberet te à cru-

ciatu Christus, qui pro te Crucifixus est; liberet te ab æterna morte Christus, qui pro te mori dignatus est; constituat te Christus Filius Dei vivi intra paradisi sui semper amæna virentia, & inter oves suas, te vetus ille Pastor agnoscat; Ille ab omnibus peccatis tuis te absolvat, atq; ad dexteram suam, in electorum suorum, te sorte constituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas, & præsens semper assistens, manifestissimam beatis oculis aspicias veritatem, Constitutus igitur inter agmina beatorum, contemplationis Divinæ dulcedine potiaris in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

ORATIO.

SVscipe Domine servũ tuum in locum sperandæ sibi salva-

tio

tionis, à misericordia tua. ℟. Amen.

Libera Domine animam servi tui, ex omnibus periculis inferni, & de laqueis pœnarum, & ex omnibus tribulationibus. ℟. Amen.

Libera Domine animam servi tui, sicut liberasti Enoch, & Eliam, de communi morte mundi. ℟. Amen.

Libera Domine animam servi tui, sicut liberasti Nòé de diluvio. ℟. Amen.

Libera Domine animam servi tui, sicut liberasti Abraham de Vr Chaldæorum. ℟. Amen.

Libera Domine animam servi tui, sicut liberasti Job de passionibus suis. ℟. Amen.

Libera Domine animam servi tui, sicut liberasti Isaac de ho-

hoſtia, & de manu Patris ſui. ℞. Amen.

Libera Domine animam ſervi tui, ſicut liberaſti Loth de Sodomis, & de flamma ignis. ℞. Amen.

Libera Domine animam ſervi tui, ſicut liberaſti Moyſen de manu Pharaonis Regis Ægyptiorum. ℞. Amen.

Libera Domine animam ſervi tui, ſicut liberaſti Danielem de lacu leonum. ℞. Amē.

Libera Domine animā ſerui tui, ſicut liberaſti tres pueros de camino ignis ardentis, & de manu Regis iniqui. ℞. Amen.

Libera Domine animā ſervi tui, ſicut liberaſti Suſannam de falſo crimine. ℞. Amen.

Libera Domine animā ſervi tui,

tui, ſicut liberaſti David, de manu Regis Saul. ℟. Amen.

Libera Domine animã ſervi tui, ſicut liberaſti Petrum & Paulum de carceribus. ℟. Amẽ.

Et ſicut Beatiſſimã Theclam Virginem & Martyrem tuam, de tribus atrociſſimis tormentis liberaſti, ſic liberare digneris, animam hujus ſervi tui, & tecum facias in bonis congaudere cœleſtibus. Amen.

ORATIO.

COmmendamus tibi Domine animam famuli tui N. precamurq; te Domine JESV Chriſte, Salvator mundi, ut propter quam ad terram miſericorditer deſcendiſti, Patriarcharum tuorum ſinibus, inſinuare

are non renuas. Agnoſce Domine creaturam tuam, non à dijs alienis creatam, ſed à te ſolo Deo vivo & vero: quia non eſt alius Deus præter te, & non eſt ſecundùm opera tua. Lætifica Domine animam ejus in conſpectu tuo, & ne memineris iniquitatum ejus antiquarum, & ebrietatum, quas ſuſcitavit furor, ſeu fervor, mali deſiderij; licet enim peccaverit, tamen Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum non negavit, ſed credidit, & zelum Dei in ſe habuit, & Deum, qui fecit omnia, fideliter adoravit.

OREMVS.

DElicta juventutis, & ignorantias ejus, ne memineris Domine, ſed ſecundũ magnam miſe-

misericordiam tuam, memor esto illius in gloria charitatis tuæ. Aperiantur ei cœli, collætentur illi Angeli, In Regnum tuum Domine servum tuum suscipe; suscipiat eum Sanctus Michàël Angelus Dei, qui militiæ cœlestis meruit principatum, Veniant obviam Sancti Angeli Dei, & perducant eum in Civitatem cœlestem Jerusalem. Suscipiat eum Beatus Petrus Apostolus, cui à Deo claves regni cœlestis traditæ sunt. Adjuvet eum Sanctus Paulus Apostolus, qui dignus fuit esse vas electionis. Intercedat pro eo Sanctus Joannes, electus Dei Apostolus, cui revelata sunt secreta cœlestia; Orent pro eo, omnes Sancti Apostoli, quibus à Domino data est

eſt poteſtas ligandi atq́; ſolvendi. Intercedant pro eo omnes Sancti, & electi Dei, qui pro Chriſti Nomine tormenta in hoc ſæculo ſuſtinuerunt, ut vinculis carnis exutus, pervenire mereatur ad gloriam, Regni cœleſtis, præſtante Domino noſtro JESV Chriſto. Qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit & regnat in ſæculá ſæculorum. ℟. Amen.

Mowić przy Chorym, głośno y wyráźnie z ludźmi przytomnemi, Paćierz: ktory częśćią ofiárowáć żá chorego, częśćią ludźie prośći tym ſpoſobem uczyć ſię będą Paćierzá, częśćią że też Chory ten Paćierz, nie bez pożytku duſznego mowić będźie.

Wyraźnie tedy kłádąc ná śiebie znák Krzyżá Swiętego, y ludźi náuczáiąc mowić. W Imię

W Imię Oycá, y Syná, y Duchá Swiętego, Amen.

OYcze náſz, ktoryśieſt w niebieśiech, święć ſię Imię twoie; przydź Kroleſtwo twoie: bądź wola twoia, iáko w niebie, ták y ná źiemi. Chlebá náſzego powſzedniego day nam dźiśia; y odpuść nam winy náſze, iáko y my odpuſzczámy winowaycom náſzym. Y nie w wodź nas ná pokuſy: ále nas zbaw odezłego. Amen.

ZDrowaś MARYA łaſki pełna, Pan ztobą, błogoſławionaś ty między niewiáſtámi, y błogoſławion Owoc żywotá twoiego JEZVS. Swięta MARYA Mátko Boża modl ſię

zá ná-

zá námi grzeſznemi, teraz, y w godźinę śmierći náſzey. Amen.

WIerzę w Bogá Oycá wſzechmogącego, Stworzyćielá Niebá y źiemie: y w JEZVSA Chryſtuſá Syná iego iedynego Páná náſzego: ktory ſię począł z Duchá Swiętego: Narodźił ſię z MARYEY Dźiewice: umęczon pod Pońtſkim Piłatem; ukrzyżowan, umarł, y pogrzebion: zſtąpił do piekłow, trzećiego dniá Zmartwychwſtał: wſtąpił ná niebioſa, śiedźi ná prawicy Bogá Oycá wſzechmogącego, ztámtąd ma przyść ſądźić żywych, y umarłych: Wierzę w Duchá Swiętego, Swięty Kośćioł powſzechny, Swiętych obcowánie: grzechow odpuſzczenie, Ciáłá zmartwychwſtánie: y żywot wieczny. Amen.

Dźie-

Dźieśięćioro Boże Przykázánie.

I. Wierz w Bogá iednego.
II. Nie bierz nadáremno Imienia iego.
III. Swięć Swięta Niedźielę.
IV. Czćiy Oycá twoiego, y Mátkę twoię.
V. Nie zabiiay.
VI. Nie cudzołoż.
VII. Nie kradniy.
VIII. Nie świádcz fałſzu żadnego.
IX. Nie pożąday żony bliźniego twoiego.
X. Ani żadney rzeczy iego, chceſzli zbáwion bydź.

Siedm Kośćiołá Powßechnego *SAKRAMENTOW.*

1. Chrzeſt. 2. Bierzmowánie.

nie. 3. Nayświętszy SAKRAMENT Ciáłá y Krwie Chrystusá Páná. 4. Pokutá. 5. Ostátnie Oleiem świętym pomázánie. 6. Kápłáństwo. 7. Małżeństwo.

BOG Oćiec, Syn Boży, Duch Swięty, trzy Osoby, á ieden BOG.

Niech będźie pochwalon Przenayświętszy SAKRAMENT Ciáło y Krew Chrystusá Páná Syná Bożego, ná wieki wiekow.

Amen.